

KESKKONNAAGENTUUR

Ulukiseire ja rakendusümbritse

Peep Männil
eluslooduseosakond

Seirefoorum, Tartu 23.11.2016

KAUR eluslooduseosakonna ulukiseire töörühm

KAUR põhiülesanded ja tegevused ulukiseire valdkonnas:

- Jahiulukite seire korraldamine ja läbiviimine, küttimisettepanekute tegemine

Alus: Jahiseadus (alates 1.6.2013)

- Ulukite rakenduslike uuringute korraldamine

Alus: Põhimäärus, suurkiskjate tegevuskava

Peamine väljund: Ulukiseire aastaaruanne, mis vastavalt jahiseadusele peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ulukiasurkonna seisundi kirjeldus;
- 2) ulukiasurkonna seisundi muutus;
- 3) ulukiasurkonna seisundi prognoos ja ohutegurid;
- 4) uluki soovituslik küttimismaht ja -struktuur.

Peamised sihtrühmad ja koostööpartnerid

- Jahimehed ja jahindusorganisatsioonid
- Teadlased, tudengid ja ülikoolid
- Rahvusvaheline koostöö
- Keskkonnaamet
- Keskkonnaministeerium
- SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
- Jüri Tõnisson

Jahiulukite seire spetsiifika

- Liigiline mitmekesisus (20 imetajat + 36 lindu)
- Intensiivselt kasutatav ressurss
- Kasutusmahtude iga-aastase korrigeerimise vajadus
- Usaldusväärsete tulemuste saamiseks vajalik esinduslik valim (kogus ja ruumiline jaotus)
- Algandmete kogujad enamasti jahimehed (ca 330 jahipiirkonda)

Erinevate liikide seire erinev tase

Seire põhjalikkus liigiti sõltub:

- Küttime osakaalust üldises suremuses
- Küttime selektiivsusest
- Kaitsestaatusest rahvusvahelisel tasemel

**Kuluefektiivsus - kas seire (metoodika)
rakendamise kulud on tulemust väärt**

Jälgitavad populatsiooni seisundit kirjeldavad parameetrid

- Levik
- Arvukus
- Sooline ja vanuseline struktuur
- “Tervislik” seisund
- Mõju teistele liikidele (sh inimesele)

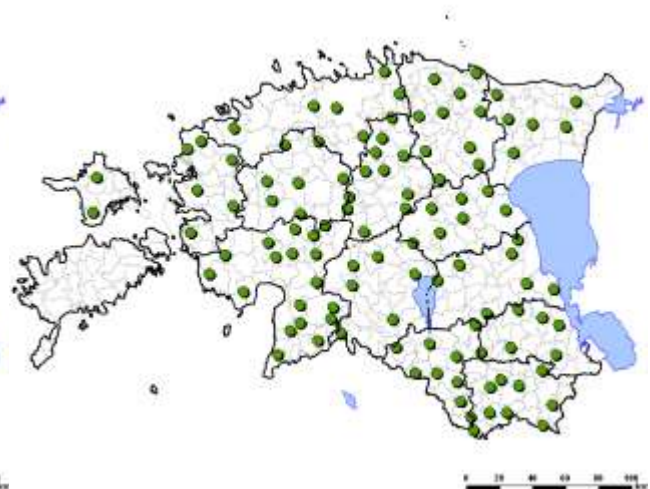
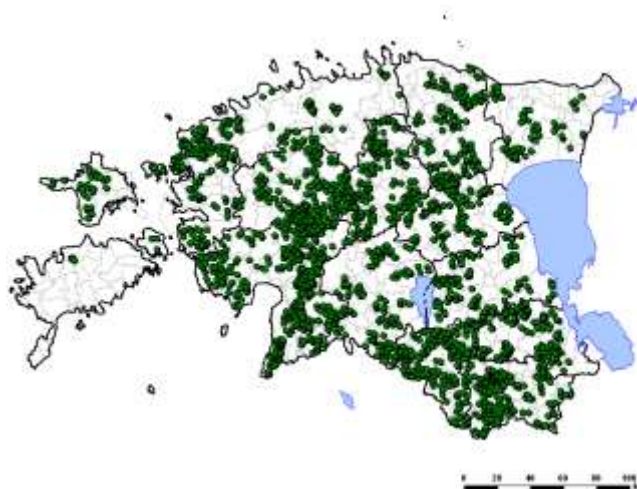
Seires kasutatavad meetodid:

- Jahimeeste hinnang arvukuse muutusele (varem: üldloendus, ametlik loendus)
- Vaatlused ja nende kaardistamine
- Talvine jäljeloendus püsitranssektidel (ruutloendus)
- Küttemisstatistika, kütitud isenditelt kogutav materjal
- Mõju seire – kahjustused
- *Hirvlaste pabulaloendus*
- *Ajuloendus*
- *Seiret toetavad rakendusühtlused*

Vaatlused

Suurkiskjad

- Isendite vaatlused ja jäljevaatlused
- Kogutakse jahimeeste poolt aastaringset
- Analüüsi käigus eristatakse erinevad pesakonnad

Vaatlused

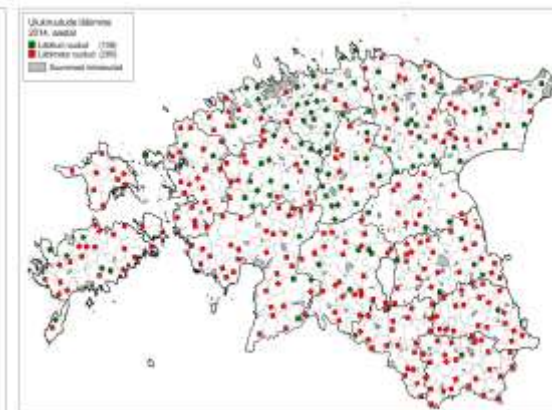
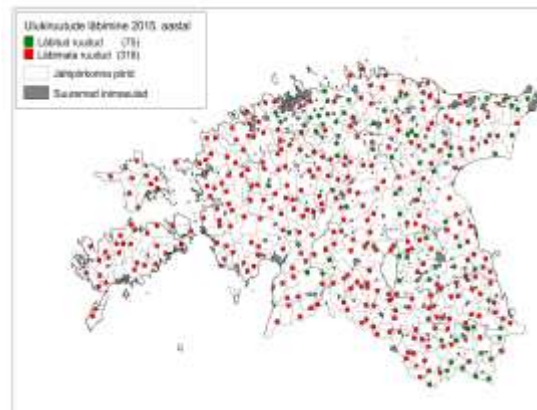
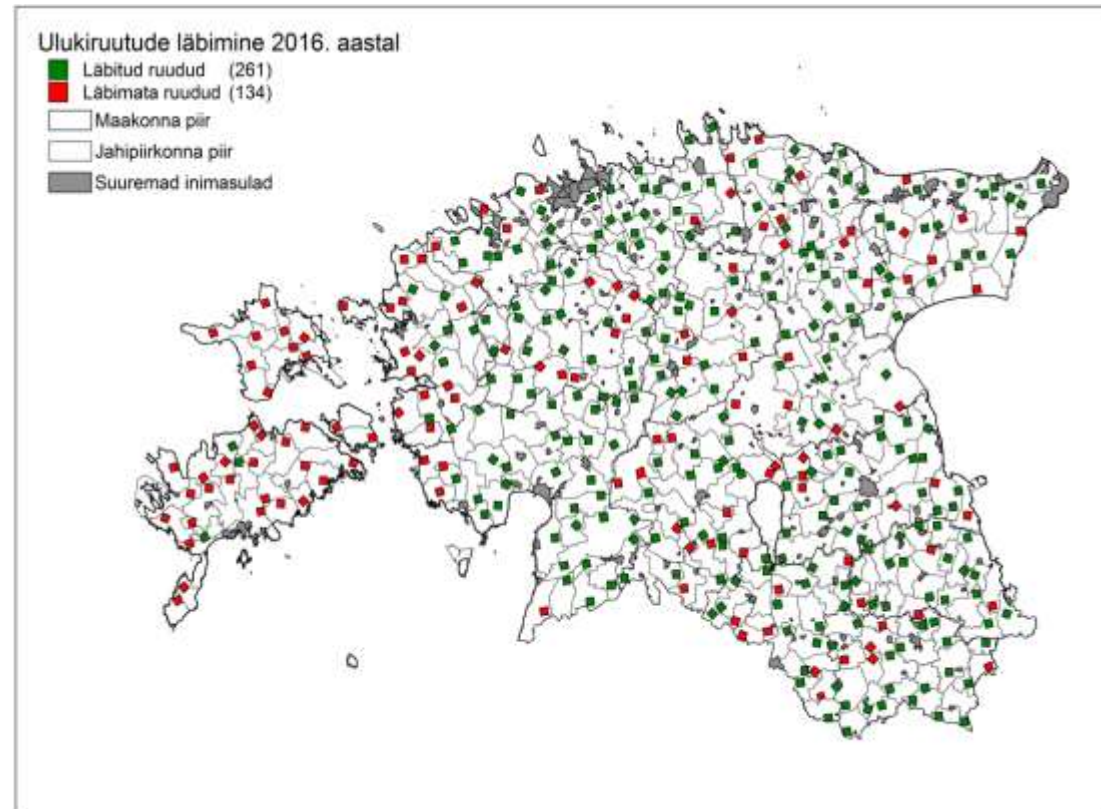
Sõralised

- Põder, punahirv, metskits, metssiga
- Kogutakse jahimeeste poolt teatud ajavahemikul
- Väljendab asurkonna soolist ja vanuselist struktuuri

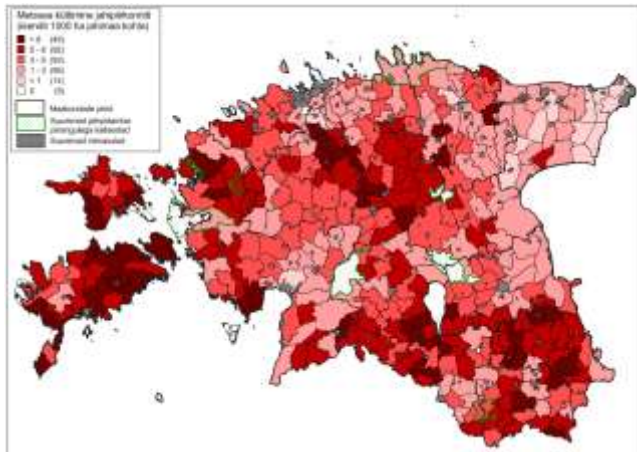
Talvine jäljeloendus püsitranssektidel (ruutloendus)

- Käiakse läbi kord aastas (peamiselt jahimehed)
- Loendatakse transektiga ristuvaid jäljeradasid
- Hõlmab paljusid liike
- Suhteline arvukus – jäljeindeks: jäljeradade arv/km kohta

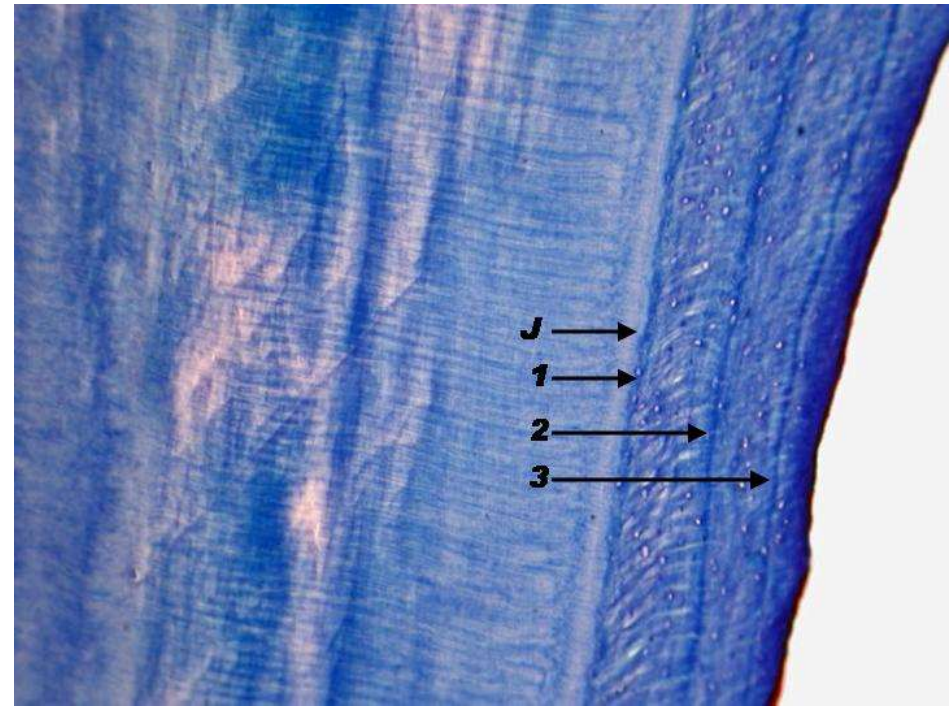
Küttimisstatistika

- Andmed kõikide liikide kohta jahipiirkonniti
- Suurulukite kohta ka sugu ja vanusegrupp

Kütitud isenditelt kogutav materjal

- Vanuste määramiseks

Kütitud isenditelt kogutav materjal

- Juurdekasvunäitajate hindamiseks

Kütitud isenditelt kogutav materjal

- Asurkonna “tervisliku seisundi” hindamiseks

- *Põdra sarvede areng*

- *Toitumine ja parasiidid*

Mõju (kahjustuste) seire

- Hirvlaste kahjustused metsakultuurides

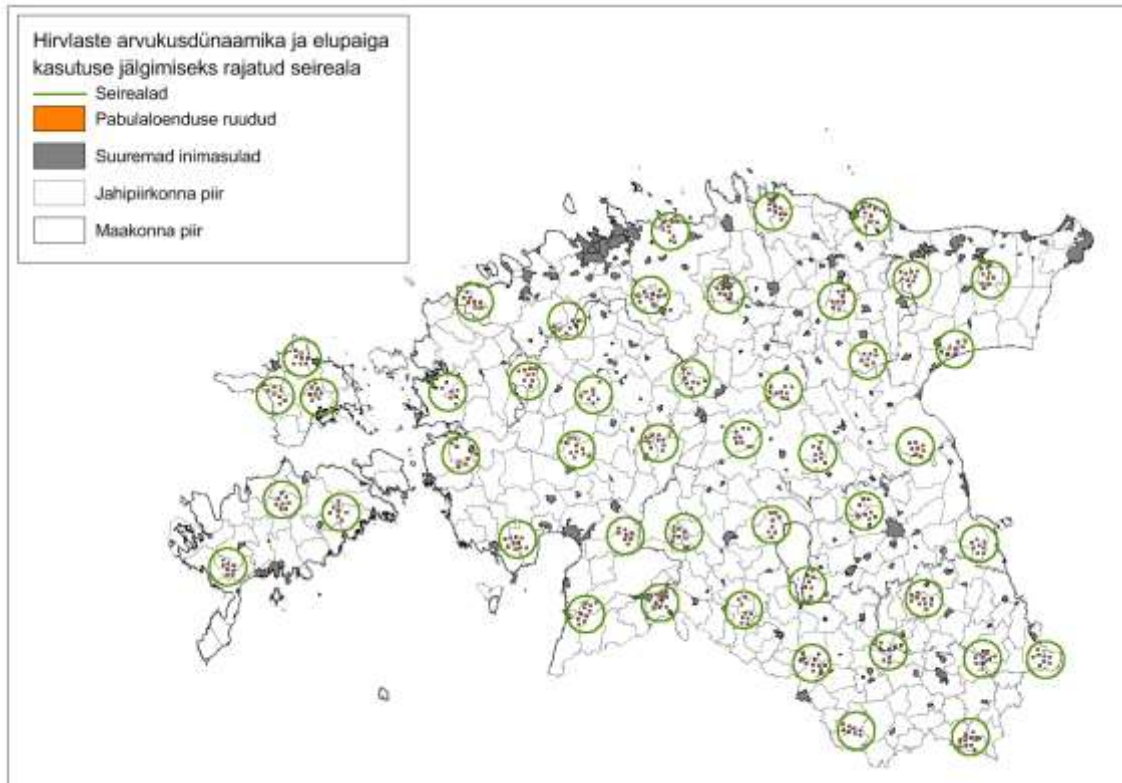

- Suurkiskjate kahjustused põllumajandus- ja lemmikloomadele

Pabulaloendus

- Hirvlaste talvise asustustiheduse hindamiseks
- Pabulaindeks: pabulahunnikuid/km transekti kohta
- Meetod meil kasutusel vaid teatud püsiseirealadel

Metssiga: tuhitud ala suurus ja väljaheidete arv transektil

Liigispetsiifilised seired

- Kopro pesakondade loendus

- Mägra seire

Foto: Remek Meel

- Šaakali seire

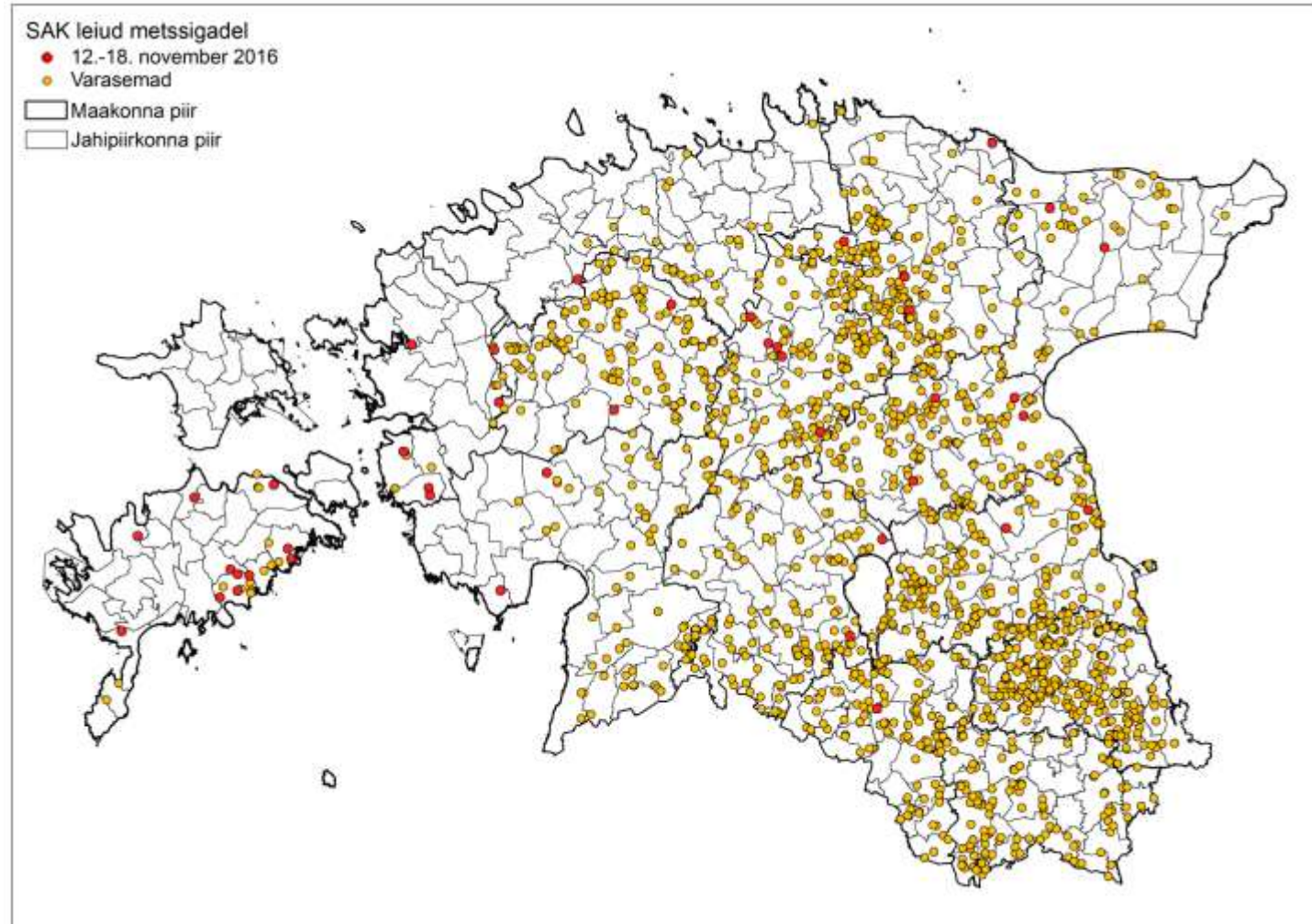
Foto: GOJAGE

ScoutGuard

11.02.2014 14:40:52

SAK leviku jälgimine: VTA, KeA, KAUR

Ajuloendus

- Peamiselt hirvlaste asustustiheduse hindamiseks
- Absoluutarvukus teatud alal antud hetkel
- Meetod meil kasutusel väikeses mahus püsiseirealadel

Rakenduslikud uuringud peamised eesmärgid

- Seiremetoodikate arendus ja seiretulemuste parandamine
- Mõju hindamine teistele liikidele või kaitseväärtustele
- Liigi kaitse ja ohjamise meetmete sobivuse hindamine

Uuringud

- Seire käigus kogutud ja analüüsitud andmete ja materjali põhjalikum teaduslik läbitöötamine
- Spetsiifilised uuringud

Väljundid:

- Uuringute tehnilised aruanded; ettepanekud sihtrühmadele
- Populaarteaduslikud artiklid kohalikes loodusajakirjades: Eesti Jahimees, Eesti Loodus, Eesti Mets
- Teadusartiklid rahvusvahelistes teadusajakirjades: PLoS ONE, Science jne

Spetsiifilised uuringud: isendite telemeetriline jälgimine

Katsed rajakaameratega

A photograph of a brown bear walking across a gravel path in a forest. The path is made of light-colored gravel and stretches into the distance, flanked by dense green trees and bushes. The bear is in the middle of the path, facing right. The text "Tänan kuulamast!" is overlaid in the center of the image.

Tänan kuulamast!

www.keskkonnaagentuur.ee